

ეკონომიკის ახლებური არატრადიციული ხედვა – გამომხატვა

ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორის, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსის ვლადიმერ (ლადო) პაპავას მონოგრაფიულ ნაშრომზე:

„არატრადიციული ეკონომიკის: მეთოდოლოგია და მეთოდიკა“

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ მიმდინარე წელს გამოსცა მეტად საინტერესო და ღრმა მეცნიერულ საფუძვლებზე დაყრდნობით მომზადებული მონოგრაფიული ხასიათის ნაშრომი სახელწოდებით – „არატრადიციული ეკონომიკის: მეთოდოლოგია და მეთოდიკა“. ნაშრომის ავტორია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი, საქართველოსა და მსოფლიოში აღიარებული მეცნიერი, თაობათა აღმზრდელი, მასწავლებელი ვლადიმერ (ლადო) პაპავა. წარმოდგენილი ნაშრომი არის მეორე შეესებული და განახლებული გამოცემა.

განათლება და მეცნიერება უდაოდ წარმოადგენს ადამიანის ერთ-ერთ ფუნდამენტურ უფლებას და მნიშვნელოვან პირობას ქვეყნის მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისთვის. შესაბამისად, ხარისხიანი და ხელმისაწვდომი განათლებისა და მეცნიერების სისტემის უზრუნველყოფა ნებისმიერი ქვეყნის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი უნდა იყოს. ზუსტად ეკონომიკური პროფილის სადოქტორო პროგრამის დოქტორანტებს და კოლეგა-პროფესორებს წარმოდგენილი ნაშრომი უდიდეს დახმარებას გაუწევს ეკონომიკაში მიმდინარე პროცესების ანალიზის, კვლევების ჩატარებისა და დასკვნების გაკეთებისათვის. ამდენად, მისასალმებელია აკადემიკოს ლადო პაპავას ქართულ ენაზე თანამედროვე მსოფლიო სტანდარტების შესაბამისი სამეცნიერო მონოგრაფიული ნაშრომის „არატრადიციული ეკონომიკის: მეთოდოლოგია და მეთოდიკა“ მომზადება და გამოცემა.

წიგნის არქიტექტონიკა და მასში რეალიზებული კვლევის ლოგიკა, ჩვეულებრივად ცნობილი დასავლეთის პრაქტიკაში, ამ ხასიათის თანამედროვე გამოკვლევებისადმი წაყენებულ მოთხოვნების პრაქტიკული რეალიზაციის ბრწყინვალე ნიმუშია. ის აგებულია თანამედროვე აპრობირებული მეთოდოლოგიის შესაბამისად. პირველ რიგში, განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს ნაშრომის მეორე თავი, სახელწოდებით: ადამიანი ეკონომიკაში, სადაც ავტორი საუბრობს ეკონომიკური ადამიანის როლსა და მნიშვნელობაზე, რაც ჩვენის აზრით, მონოგრაფიაში წარმოდგენილი ფართო ფორმატით, ერთ-ერთი პირველი მცდელობაა ქართულ ეკონომიკურ მეცნიერებაში.

ავტორისაგან, აკადემიკოს ლადო პაპავასაგან, ეკონომიკაში არატრადიციულ მიდგომებს და მასშტაბურ ხედვებს კარგა ხანია შეეჩვია ჩვენი საზოგადოება. რაში მდგომარეობს ამ წიგნის სიღიადე? ერთი შეხედვით, პასუხი თითქოს მარტივია, უპირველესად, ეკონომიკურ მეცნიერებაში მეტწილად იგნორირებული – ადამიანში, ადამიანის პრობლემების ფართო და სრული სპექტრით განხილვაში.

ავტორი ამ მხრივ ეპასუხება წმინდა წერილის სწავლებას, რომლის მიხედვითაც ადამიანი დედამიწის ცენტრალური ფიგურა და მიწიერ ქმნილებაა შორის გამორჩეულია. კაცი შექმნა ღმერთმა მის მსგავსად და ხატად, რაც ადამიანს დიდ უპირატესობებთან ერთად განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობასაც ანიჭებს როგორც ღმერთთან, ისე მოყვასთან ურთიერთობაშიც და სამეურნეო საქმიანობის გაძღოლაშიც. ამიტომ, ეკონომიკაში ცენტრალურ ფიგურად ადამიანი უნდა განვიხილოთ – ეკონომიკას ადამიანი ქმნის და ეკონომიკა ადამიანისთვის ფუნქციონირებს.

ტრადიციულ ეკონომიკაში გამარტივებული მოდელებით და სქემებით წარმოგვიდგება ეკონომიკის რიგი პრობლემები, არატრადიციული ეკონომიკის კი, რომელიც არ გამოირიცხავს ტრადიციულს, ცენტრალურ ფიგურად ადამიანს მოიაზრებს. ავტორის აზრით, მისი დაყვანა დაუშვებელია მარტივი სქემების დონეზე. სწორედ ადამიანი უნდა იქცეს მთავარ საზომად და ინდიკატორად, რომლის იგნორირება იწვევს მცდარ გადაწყვეტილებებს, მათ შორის ეკონომიკური პოლიტიკის გატარებისას. ამ პროცესში შეუძლებელია სხვადასხვა ინტერესებით დახუნძულმა ადამიანმა რაციონალური გადაწყვეტილებები მიიღოს. სახვებით მართებულად აღნიშნავს ბატონო ლადო, რომ უკვე აღარ არის საკმარისი მშრალი სქემებით და მათემატიკური მოდელებით მიდგომა.

აკადემიკოს ლადო პაპავას ნაშრომი არის ეკონომიკაში არატრადიციული ხედვების კიდევ ერთი უძლიერესი მცდელობა, ეკონომიკის პრობლემისადმი სიღრმისეული მიდგომა, მისი ახლებური გააზრება.

განსაკუთრებით გამოსაყოფია, ლადო პაპავას მიერ სამეცნიერო კულტურისა და ეთიკის დაცვის უმაღლესი დონე. მას არ გამორჩენია არც უცხოელი და არც ქართველი მეცნიერი, ვისაც თუნაც ოდნავ საინტერესო მოსაზრება და ღირებულებული კონცეფცია აქვს წინა პერიოდებში გამოთქმული თუ გამოქვეყნებული. ყოველ მათგანს ავტორმა მიუჩინა თავისი შესაბამისი ღირსეული ადგილი მონოგრაფიაში გამოკვლე-

ული პრობლემატიკის კონტექსტში. ვფიქრობთ, ეს შესანიშნავი მაგალითია ყოველი ჩვენგანისთვის ქართველი მეცნიერების ობიექტური და ღრმად გააზრებული დანახვის, აღნიშვნის და ციტირების. ჩვენ, ხშირად გვავიწყდება, რომ ქართული ეკონომიკური მეცნიერება არის მცირე ნაწილი მსოფლიო ეკონომიკური მეცნიერების და სწორედ ასეთი მიდგომა ერთმანეთის მიმართ შეგვაძლებინებს უფრო მეტად გავძლიერდეთ და ცნობადი გავხდეთ.

ბატონი ლადოს ახალი არატრადიციული ეკონომიკის, ვფიქრობთ, ფუნდამენტურად ახლებური ხედვაა ეკონომიკური მეცნიერების თანამედროვე და მომავალი განვითარების, მის წინაშე მდგარ გამოწვევებზე შესაბამისი პასუხების და რეალურ პრაქტიკასთან ეკონომიკური თეორიის უფრო მეტად მიახლოების შესახებ. აღნიშნული ნაშრომი ჩვენ ეკონომისტებს განსხვავებული ეკონომიკური რეალობის ადეკვატური აღქმის საფუძველს მოგვცემს. მომავალ მეცნიერებს, დოქტორანტებს, ბატონი ლადოს მონოგრაფია უდავოდ დაეხმარება ეკონომიკური მეცნიერების სირთულეების ახლებურად გააზრებასა და გამოკვლევაში. გვინდა მივულოცოთ ეკონომიკურ საზოგადოებას ასეთი ძლიერი, ქართველი მეცნიერის მიერ დაწერილი, უცილობლად გლობალური სამეცნიერო მნიშვნელობის მქონე მონოგრაფიის გამოჩენა. ვულოცავთ ბატონ ლადოს, ჩვენს კოლეგას და მეგობარს, ვუსურვებთ მას შემდგომ შემოქმედებით წარმატებებს.

გივი ბედიანაშვილი

*ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
ევროპის უნივერსიტეტის გლობალიზაციის ეკონომიური
და სოციალური პრობლემების კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი*

ნიკო ჩიხლაძე

*ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი,
ქუთაისის უნივერსიტეტის პროფესორი, აკაკი წერეთლის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი*

ბადრი გეჩბაია

*ეკონომიკის დოქტორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის ადმინისტრირების,
მენეჯმენტისა და მარკეტინგის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი,
ასოცირებული პროფესორი*